

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stichting Samenwerkingsverband Zuidwest Friesland Fultura VO

**Onderzoek bestuur en
samenwerkingsverband**

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 26 februari 2024

Samenvatting

Tenminste eens in de vier jaar onderzoekt de Inspectie van het Onderwijs elk bestuur van een samenwerkingsverband in Nederland. We hebben bij Stichting Samenwerkingsverband Zuidwest Friesland Fultura VO (verder: samenwerkingsverband Fultura) onderzocht of het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uitvoert en de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs realiseert. Daarnaast hebben we onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het samenwerkingsverband en van het onderwijs op het opdc op orde is en of er sprake is van deugdelijk financieel beheer (zie Onderzoekskader 2021, bijlage 1).

Context

Het vierjaarlijksonderzoek viel samen met het herstelonderzoek dat we uitvoerden over het traject dat is ingezet om de naleving van de wettelijke vereisten door het bestuur en van het onderwijs op het opdc te verbeteren. Het hersteltraject is ingezet in 2018, toen we tekortkomingen hebben vastgesteld. Omdat in de daaropvolgende jaren herstelacties van het bestuur niet het gewenste resultaat opleverden, hebben we in januari 2023 een specifiek onderzoek (risico-onderzoek) uitgevoerd. Bij dit risico-onderzoek hebben we alle standaarden uit het onderzoekskader voor samenwerkingsverbanden beoordeeld alsook de kwaliteit van het onderwijs op het opdc. Zowel het bestuur als het opdc lieten tijdens dit onderzoek tekortkomingen zien (standaarden BKA1, BKA2, SKA1 en SKA3 kregen het oordeel Onvoldoende), maar de vooruitzichten op herstel op termijn waren een stuk beter.

Wij hebben met het bestuur opnieuw afspraken gemaakt over het verbeteren van de kwaliteit van het samenwerkingsverband en het opdc. In dit rapport geven we onze bevindingen weer van het herstelonderzoek dat we begin 2024 uitvoerden. Omdat het samenwerkingsverband ook in aanmerking komt voor een vierjaarlijks onderzoek in 2024, hebben we beide onderzoeken gecombineerd. We constateren dat het samenwerkingsverband op één na alle herstel heeft gepleegd en de kwaliteit van het bestuur Voldoende is.

De inspectie heeft ten aanzien van het financieel beheer een in omvang beperkt onderzoek uitgevoerd. Uit de informatie in het bestuursverslag en de controle van de accountant is namelijk niet gebleken dat er sprake is van financiële risico's op de korte en

Bestuur: Stichting Samenwerkingsverband Zuidwest Friesland Fultura VO

Bestuursnummer: 21676

Nummer samenwerkingsverband VO2103

Gemeenten binnen de regio: De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân

Aantal aangesloten schoolbesturen en scholen: 6 besturen met in totaal 8 scholen

Totaal aantal leerlingen in de regio: ruim 6.000

Onderzoekperiode: januari 2024

middellange termijn. Ook zijn er geen signalen dat het bestuur zich bij het verkrijgen en het besteden van zijn financiële middelen niet houdt aan wet- en regelgeving. Dit alles is gebaseerd op de door het bestuur aangeleverde stukken (jaarrekening, jaarverslag, meerjarenbegroting en accountantsverklaring). Ons oordeel is dan ook beperkt tot hetgeen hierin aan bod is gekomen.

Wat gaat goed?

- Er is voor alle leerlingen een zo passend mogelijke plaats op een school.
- Het samenwerkingsverband werkt samen met de gemeenten en het samenwerkingsverband voor primair onderwijs.
- Scholen kunnen advies krijgen vanuit het samenwerkingsverband over ondersteuningsbehoeften van leerlingen.
- Het samenwerkingsverband neemt tijdig en op zorgvuldige wijze besluiten over de toelaatbaarheid van leerlingen tot het praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs.
- De directie werkte het stelsel voor de kwaliteitszorg verder uit en benut dat ook voor het gericht sturen op verbetering.
- Er heerst een op samenwerking gerichte cultuur binnen het samenwerkingsverband.
- De ondersteuningsplanraad kent een evenwichtige samenstelling.
- Het bestuur functioneert steeds meer als intern toezichthouder en laat de dagelijkse besturing bij de directie, aan wie de uitvoerende bestuurlijke taken zijn gemandateerd.
- De directie voert de dialoog met de ondersteuningsplanraad en het intern toezicht, en het bestuur en de ondersteuningsplanraad voeren overleg met elkaar.

Wat kan beter?

Het samenwerkingsverband kan bij de doelen in het ondersteuningsplan meer uitwerken wat het beoogde effect voor leerlingen en scholen is. Nu gaan de doelen vooral over processen en documenten die gereed moeten zijn.

Bestuur en intern toezicht kunnen meer aandacht besteden aan de onderwijskwaliteit op het opdc, waar ze nu vooral aandacht schenken aan de rol die het opdc vervult binnen het dekkend netwerk van voorzieningen. Op het opdc zelf is er al wel aandacht voor de kwaliteitszorg met betrekking tot de onderwijskwaliteit. Dit kan nog

verder doorontwikkeld door bijvoorbeeld het beleid over het pedagogisch didactisch handelen verder uit te werken.

De meerjarenbegroting kan beleidsrijker opgesteld worden. Daarnaast kan de informatiewaarde van een aantal onderdelen van het jaarverslag worden verbeterd.

Wat moet beter?

De verantwoording over het gevoerde intern toezicht in het jaarverslag kent nog dezelfde tekortkomingen als die we vorig jaar constateerden. Het bestuur geeft aan het herstel in het jaarverslag over 2023 te zullen doorvoeren.

Ook moet het bestuur een prognose van het aantal leerlingen en de personele bezetting opnemen in het jaarverslag.

Vervolg

Omdat het bestuur voldoet aan de basiskwaliteit is er geen aanleiding voor het maken van vervolgfafspraken en onderzoeken we het bestuur en samenwerkingsverband opnieuw over vier jaar.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek	10
3.	Resultaten onderzoek opdc SWV Fultura	18
4.	Reactie van het bestuur	21

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 11 januari 2024 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Stichting Samenwerkingsverband Zuidwest Friesland Futura VO. In een vierjaarlijks onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Voert het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uit en realiseert het de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs?
2. Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband en de kwaliteit van het onderwijs op het opdc en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?
3. Zorgt het bestuur ervoor dat het onderwijs op het opdc van voldoende kwaliteit is?

Werkwijze

Het vierjaarlijks onderzoek viel samen met het herstelonderzoek dat we uitvoerden over het traject dat in 2018 is ingezet om de naleving van de wettelijke vereisten door het bestuur en van het onderwijs op het opdc te verbeteren. Omdat in de daaropvolgende jaren herstelacties van het bestuur niet het gewenste resultaat opleverden, hebben we in januari 2023 een specifiek onderzoek (risico-onderzoek) uitgevoerd. Bij dit risico-onderzoek hebben we alle standaarden uit het onderzoekskader voor samenwerkingsverbanden beoordeeld alsook de kwaliteit van het onderwijs op het opdc. Uit dit onderzoek kwamen herstelopdrachten voort. In dit rapport geven we onze bevindingen weer van het herstelonderzoek dat we begin 2024 uitvoerden.

Omdat het samenwerkingsverband ook in aanmerking komt voor een vierjaarlijks onderzoek in 2024, hebben we beide onderzoeken gecombineerd. Daarbij hebben we geverifieerd of de oordelen op de standaarden RPO₁, RPO₂, en RPO₃, vallend onder het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs, en op de standaard BKA₃, vallend onder het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie, zoals we die in 2023 hebben gegeven nog steeds gelden. Ook onderzochten we de kwaliteit op de standaarden BKA₁ en BKA₂, vallend onder het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie, en de herstelopdrachten bij BKA₃ en overige wettelijke vereisten.

Standaard	Onderzocht
Realisatie passend onderwijs	
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen	•
RPO2 Regionale samenwerking	•
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid	•
Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	
BKA1 Visie, ambities en doelen	•
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Het onderzoek op het opdc richt zich op de onderstaande standaarden.

Standaard	Onderzocht
OP Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding	
OP3 Pedagogisch-didactisch handelen	
OP4 Onderwijstijd	
OP6 Afsluiting	
VS Veiligheid en schoolklimaat	
VS1 Veiligheid	•
VS2 Schoolklimaat	
OR Onderwijsresultaten	
OR1 Resultaten*	
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties	
SKA Sturen, kwaliteitszorg en ambitie	
SKA1 Visie, ambities en doelen	•
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	
SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

**We geven bij het opdc geen oordeel op de standaard Resultaten, omdat de leerlingen ingeschreven staan op een reguliere school en hun resultaten meetellen op de school van inschrijving.*

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we onderzoeks- en verificatie-activiteiten uit. Daarbij betrekken we belanghebbenden bij het samenwerkingsverband.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek hebben we op maat ingericht en bestond uit onderstaande activiteiten.

Documentanalyse

Voorafgaand aan het onderzoek hebben we documenten van en over het bestuur en samenwerkingsverband geanalyseerd, waaronder het ondersteuningsplan 2023-2027, het jaarverslag 2022 en informatie op de website van het samenwerkingsverband.

Onderzoek op het opdc

Het bestuur van het samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op het opdc. Daarom voeren wij tijdens een vierjaarlijks onderzoek altijd een onderzoek uit naar de kwaliteit van het onderwijs op het opdc.

Bij het risico-onderzoek van 2023 zijn drie standaarden als Onvoldoende beoordeeld. We gaven het bestuur van het samenwerkingsverband hiervoor herstelopdrachten. Tijdens dit vierjaarlijks onderzoek hebben we onderzocht of aan herstelopdrachten is voldaan en of de kwaliteit van het onderwijs (weer) op orde is.

Onderzoeksdag

Op de onderzoeksdag voerden we gesprekken met:

- afdelingsleiders van scholen over de realisatie van passend onderwijs en de rol die het samenwerkingsverband voor hen speelt;
- de ondersteuningsplanraad over over de (kwaliteit van de) uitvoering van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband, de kwaliteitszorg en het financieel beheer;
- de directie en management van het samenwerkingsverband en het opdc over de (be)sturing van het samenwerkingsverband en het opdc, en over de bijdrage die het samenwerkingsverband levert aan de realisatie van passend onderwijs in de regio;
- het intern toezicht over de (kwaliteit van de) uitvoering van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband, de kwaliteitszorg en het financieel beheer.

Hierna gaven we in een apart gesprek een terugkoppeling van onze bevindingen en oordelen.

Overige wettelijke vereisten

Deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden, vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). Er was aanleiding om overige wettelijke vereisten te onderzoeken, omdat het samenwerkingsverband herstel moest plegen in het ondersteuningsplan 2022-2026.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek.

Er zijn geen signalen over het bestuur en het opdc bij ons binnengekomen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het onderzoek op bestuursniveau, inclusief een samenvattend oordeel. De paragrafen 2.1 en 2.2 geven onze oordelen en bevindingen op de standaarden uit respectievelijk de kwaliteitsgebieden Realisatie passend onderwijs en Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Onze bevindingen met betrekking tot de overige wettelijke vereisten staan beschreven in paragraaf 2.3. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in paragraaf 2.4.

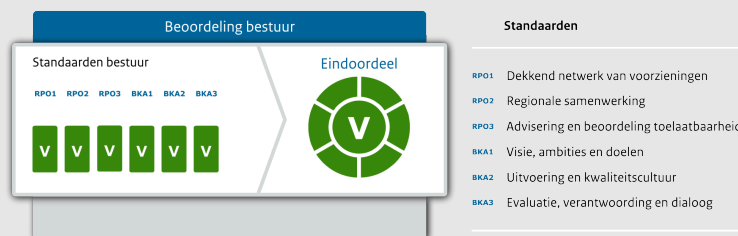
In hoofdstuk 3 staan de resultaten van het onderzoek op het opdc beschreven. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2 . Resultaten vierjaarlijks onderzoek

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de onderliggende standaarden.

Sinds het risico-onderzoek van 2023 zette het samenwerkingsverband zijn prille positieve ontwikkeling met flair voort. De directie met uitvoerend bestuurlijke taken (verder: het bestuur) stuurt de ontwikkeling van het beleid en de kwaliteitszorg aan en de schoolbesturen vervullen steeds meer op afstand hun intern toezichhoudende rol. Zij hebben vertrouwen in de besturing door de directie en geven aan daardoor ook meer op afstand te kunnen blijven.

De schoolbestuurders stelden als statutair bestuur het nieuwe ondersteuningsplan 2023-2027 vast waarin de vele ontwikkelingen worden samengebracht. Het bestuur stuurt zichtbaar op de uitvoering van het ondersteuningsplan. Dit leidt tot verbeteringen in bijvoorbeeld de samenwerking tussen scholen onderling en tussen scholen en het opdc. Dat levert voor leerlingen meer mogelijkheid tot een ononderbroken ontwikkelingsproces op.

Ook de ondersteuningsplanraad en scholen die wij spraken uiten zich positief over de ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband en de besturing door de directie. We vernemen een unaniem trots gevoel over het recent doorlopen proces en besluit over opting out voor leerwegondersteunend onderwijs. Dit raakt een aantal scholen financieel terwijl er andere scholen er juist op vooruit gaan. Omdat de scholen, directie, ondersteuningsplanraad en schoolbestuurders naar het belang van het samenwerkingsverband als geheel kijken, heeft men dit besluiten met algehele instemming weten te nemen.

2.1. Realisatie passend onderwijs

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

REALISATIE PASSEND ONDERWIJS	O	V	G
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen		●	
RPO2 Regionale samenwerking		●	
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid		●	

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Hierbij baseren wij ons mede op het risico-onderzoek van 2023. De bevindingen in het huidige onderzoek geven geen aanleiding om ons oordeel op deze standaard te wijzigen.

De gesprekspartners van de scholen en schoolbesturen geven aan te kunnen voldoen aan de zorgplicht passend onderwijs wanneer zij een leerling niet (meer) zelf van de benodigde ondersteuning kunnen voorzien. Daarbij werken de scholen steeds beter met elkaar samen. Zo nemen zij desgewenst deel aan elkaars multidisciplinaire overleggen over leerlingen en komt het voor dat scholen leerlingen van elkaar overnemen.

Ook is de samenwerking tussen scholen en het opdc verbeterd en verloopt het uitwisselen van schoolwerk en de ontwikkeling van leerlingen in de meeste gevallen nu naar wens.

RPO2. Regionale samenwerking

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Hierbij baseren wij ons mede op het risico-onderzoek van 2023. De bevindingen in het huidige onderzoek geven geen aanleiding om ons oordeel op deze standaard te wijzigen.

Het samenwerkingsverband werkte sinds het vorige onderzoek aan de afstemming met het samenwerkingsverband voor primair onderwijs, met als doel om de instroom vanuit het primair onderwijs op het voortgezet speciaal onderwijs te verminderen. Hieruit komt voort dat de beide samenwerkingsverbanden gezamenlijk overstapmentoren hebben aangesteld. De overstapmentoren moeten bijdragen aan een succesvolle overstap naar het reguliere voortgezet onderwijs voor leerlingen die bij de overstap naar het voortgezet onderwijs kwetsbaar zijn.

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Hierbij baseren wij ons mede op het risico-onderzoek van 2023. De bevindingen in het huidige onderzoek geven geen aanleiding om ons oordeel op deze standaard te wijzigen.

2.2. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Het bestuur werkte de kwaliteitszorg verder uit tot een bruikbaar systeem om het kunnen sturen op de uitvoering van het ondersteuningsplan. Ook zorgde het bestuur voor voldoende kwaliteitszorg met betrekking tot het opdc.

Het stelsel voor kwaliteitszorg is ontwikkeld

In het afgelopen jaar stelde het bestuur een nieuw ondersteuningsplan vast voor de periode 2023-2027, waarin alle recente ontwikkelingen met elkaar in verbinding zijn gebracht en zijn vastgelegd. Door het opstellen van jaarplannen en evaluaties werkt het bestuur op een planmatige manier aan de uitvoering van het ondersteuningsplan. Daarbij werkte het ook de beoogde resultaten concreter uit voor zowel het eerste jaarplan als de planperiode van het ondersteuningsplan. In een digitale monitor legde het bestuur het beleid, de doelen en tussendoelen, de aanpak en de verantwoordelijken bij de doelen vast, alsook de dataverzameling voor het monitoren van de uitvoering van het ondersteuningsplan. Met deze digitale monitor heeft het een actueel zicht op de uitvoering en realisatie van het ondersteuningsplan. Onderdeel van de dataverzameling zijn de gesprekken die het bestuur met elke school is gaan voeren over de bijdragen die de school levert aan de uitvoering van het ondersteuningsplan. Deze gesprekken zijn net gestart, en worden door betrokkenen zo waardevol gevonden dat het bestuur in overleg met het scholenoverleg al heeft besloten om ze met een hogere frequentie te gaan voeren.

Wel kan het bestuur de koppeling tussen de inzet van de ondersteuningsmiddelen aan de ambities en doelen uit het

ondersteuningsplan duidelijker maken in de toelichting op de meerjarenbegroting in het jaarverslag.

De kwaliteitszorg met betrekking tot het opdc

Het bestuur ontwikkelde eveneens kwaliteitsbeleid met betrekking tot het opdc. Zo beschikt het bestuur over een digitaal dashboard met relevante informatie over bijvoorbeeld leerlingenstromen en plaatsingsduur, op basis waarvan het bestuur in staat is om te sturen op de functie van het opdc binnen het samenwerkingsverband. En met de ontwikkeling van kwaliteitsbeleid dat gaat over de onderwijskwaliteit op het opdc, zal ook het bestuur steeds beter in staat zijn om te kunnen sturen op die onderwijskwaliteit. Nu gebeurt dat nog voornamelijk op het opdc zelf en kan het bestuur meer aandacht besteden aan de kwaliteitszorg rond onderwijskwaliteit.

Meerjarenprognoses voor leerlingen en voor personele bezetting

In het jaarverslag 2022 heeft het bestuur een overzicht van het aantal leerlingen en de omvang van het personeel opgenomen over de periode 2018 t/m 2022, maar de prognoses over de periode 2022 t/m 2025 ontbreekt. Deze prognoses zijn relevant voor beleidsmatige en financiële sturing, mede gezien de relatief grote kostenpost voor personeelslasten. Het bestuur voldoet hiermee niet aan de verplichting uit artikel 4, lid 4 Rjo, en moet dit herstellen. Ook kan het bestuur meer werk maken van het toelichten van de prognoses in de meerjarenbegroting.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende omdat het bestuur aantoonbaar het ondersteuningsplan uitvoert en het kwaliteitsbeleid benut. Ook heerst er binnen het samenwerkingsverband een op samenwerking gerichte cultuur en functioneert het intern toezicht steeds meer op afstand van het bestuur.

Het samenwerkingsverband voert het ondersteuningsplan uit en werkt met het stelsel voor kwaliteitszorg

De directie vervult zijn bestuurlijke taken door te sturen op de uitvoering van het ondersteuningsplan 2023-2027. Daarbij benut hij het nieuwe kwaliteitsbeleid. Zo voerde de directie onder meer de eerste gesprekken met individuele scholen over de bijdrage van de school aan de uitvoering van het ondersteuningsplan, zorgde ervoor dat alle scholen een actueel schoolondersteuningsprofiel opstelden en benut die ontwikkeling voor een vervolgesprek over de basisondersteuning. Ook de verbeterde samenwerking tussen scholen en het opdc en het invoeren van een overstapmentor voor de overstap po-vo zijn voorbeelden van de sturing door de directie. Na een analyse van de aanvragen voor extra ondersteuning via het digitale systeem van het samenwerkingsverband, zorgde de directie voor betere informatie over diverse routes tussen scholen. Dat helpt de scholen om zelf beter de weg te vinden naar een passende plaats

voor hun leerlingen.

Er heerst een op samenwerking gerichte cultuur binnen samenwerkingsverband Fultura

De vele ontwikkelingen in het inhoudelijke beleid en de uitvoering van passend onderwijs komt mede tot stand doordat er een meer op samenwerking gerichte cultuur is binnen het samenwerkingsverband. De directie stemt zijn handelen goed af met het scholenoverleg, zodat de scholen het beleid kennen en het ook onderschrijven. Daarnaast zorgt de directie ervoor dat scholen in staat zijn om het beleid uit te voeren, bijvoorbeeld via het ondersteuningscoördinatorenoverleg en door intervisie voor de orthopedagogen van de scholen te organiseren.

Het bestuur nam recent, na afstemming met het scholenoverleg en dankzij een zorgvuldig traject door de directie, een besluit over opting out voor het leerwegondersteunend onderwijs. Dit besluit is een teken van de verbeterde kwaliteitscultuur, omdat het een aantal scholen financieel raakt en andere scholen juist financieel helpt. Toch vond men met elkaar dat het voor het algemeen belang beter is het besluit over opting out te nemen.

Het intern toezicht functioneert onafhankelijk van het bestuur

Met de directie die de bestuurlijke taken uitvoert en het vertrouwen van de schoolbestuurders in de directie, weten de schoolbestuurders steeds beter invulling te geven aan hun rol als intern toezichthouder van het samenwerkingsverband. Daarbij benutten zij het intern toezichtkader dat ze een jaar geleden ontwikkelden. Het intern toezicht vervult zijn wettelijke taken zoals het met raad terzijde staan van het bestuur en het aanwijzen van de accountant. We hebben met de intern toezichthouders gesproken over het intern toezicht op de doelmatige besteding van de ondersteuningsmiddelen en hoe dat scherper kan wanneer het intern toezicht hier een visie en criteria over opstelt.

Evenals het bestuur besteedt het intern toezicht aandacht aan de functie van het opdc binnen het samenwerkingsverband en kan ook het intern toezicht zich meer richten op de kwaliteit van het onderwijs op het opdc.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Hierbij baseren wij ons mede op het risico-onderzoek van 2023. De bevindingen in het huidige onderzoek geven geen aanleiding om ons oordeel op deze standaard te wijzigen. Wel beoordelen we een van de twee herstelopdrachten bij deze standaard als hersteld. De andere herstelopdracht is niet uitgevoerd en geven we opnieuw.

De ondersteuningsplanraad heeft een evenwichtige bezetting en vervult zijn rol

De ondersteuningsplanraad kent ten tijde van het huidige onderzoek een evenwichtige bezetting. De ondersteuningsplanraad volgde in

2023 een scholing, mede in het kader van het inwerken van de nieuwe leden. De ondersteuningsplanraad wordt goed betrokken bij de ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband en voert ook minimaal twee keer per jaar een overleg met (een afvaardiging van) het intern toezicht. Met de huidige bemensing van de ondersteuningsplanraad beoordelen wij het herstel door het bestuur als zijnde gepleegd.

Het herstel van de verantwoording van het intern toezicht in het jaarverslag is niet gepleegd

Tijdens het risico-onderzoek in 2023 gaven wij het bestuur de opdracht de verantwoording van het intern toezicht in het jaarverslag compleet te maken. Daarin ontbrak een verantwoording over een aantal van de wettelijke taken van het intern toezicht. Wij constateren dat het bestuur zich niet heeft verbeterd in het jaarverslag 2022. Het bestuur geeft aan in de veronderstelling te zijn dat het herstel pas in het jaarverslag 2023 hoeft te zijn gepleegd, mede omdat het intern toezicht in 2022 nog onvoldoende functioneerde. We hebben gesproken over de bedoeling van de verantwoording van het intern toezicht en het bestuur zegt toe het herstel in het komende jaarverslag te zullen plegen.

De verantwoording in het jaarverslag kan op onderdelen beter

De wijze waarop het risicobeheersingssysteem binnen de organisatie is verankerd, welke resultaten er met het gevoerde beleid worden bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren kunnen concreter in het jaarverslag worden verwoord (art. 4 lid 4 van de Rjo). Wij vragen het bestuur om in volgende jaarverslagen meer aandacht te besteden aan de beschrijving van het interne risicobeheersings- en controlesysteem.

Verder is het belangrijk dat belanghebbenden kunnen zien voor welke risico's en onzekerheden het bestuur in de komende jaren ziet en op welke wijze het passende maatregelen treft om aan deze risico's en onzekerheden het hoofd te bieden. Wij zien dat dit in algemene termen is beschreven in het jaarverslag. We vragen het bestuur om in volgende jaarverslaggevingen concreter te benoemen om welke risico's en welke beheersmaatregelen het precies gaat.

Tot slot kan het bestuur de informatiewaarde van het jaarverslag verbeteren door te beschrijven waaraan de middelen zijn besteed die de aangesloten besturen van het samenwerkingsverband ontvangen en wat de effecten zijn geweest van die inzet.

2.3. Overige wettelijke vereisten

We hebben onderzocht of het bestuur de tekortkomingen in het ondersteuningsplan 2022-2026 heeft opgeheven. Onze bevinding is dat het bestuur met het opstellen van het ondersteuningsplan

2023-2027 de tekortkomingen heeft opgeheven. Het nieuwe ondersteuningsplan voldoet aan de wettelijke voorschriften. Wel kan het bestuur zich verbeteren door de beoogde resultaten zoals het die in de schoolmonitor heeft uitgewerkt, ook op te nemen in het ondersteuningsplan. En waar de beoogde resultaten veelal gaan over te ontwikkelen documenten en procedures, kunnen zij bovendien meer betekenis krijgen voor scholen wanneer het bestuur ook beoogde resultaten in termen van effecten voor leerlingen en scholen formuleert.

2.4. Afspraken over vervolgtoezicht

We houden voor dit bestuur de reguliere termijn aan van vier jaar. Dat betekent dat we het bestuur in principe over vier jaar weer onderzoeken. Een jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht alsnog aan te scherpen.

Voor de wettelijke tekortkoming krijgt het bestuur een herstelopdracht die in onderstaand schema staat vermeld.

Wat is de tekortkoming?	Wat is de herstelopdracht?	Welk vervolgtoezicht houdt de inspectie?
Bestuur		
<p>BKA1. Visie, ambities en doelen In het jaarverslag ontbreekt de meerjarenprognose van de leerlingenaantallen en de personele bezetting (artikel 4, lid 4, Rjo)</p>	Het bestuur zorgt ervoor dat de meerjarenprognose van de leerlingen en de personele bezetting in de eerstvolgende jaarverslaggeving is opgenomen.	Wij gaan ervan uit dat het bestuur het herstel pleegt en komen hier niet actief op terug.
<p>BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog De intern toezichhouder verantwoordt zich onvoldoende in het jaarverslag over: - welk effect het interne toezicht heeft; - hoe hij er op toeziet dat de financiële middelen doelmatig zijn besteed; - hoe het intern toezicht het bestuur met raad terzijde staat; - hoe hij toeziet op naleving code Goed Bestuur; - welke zijn conclusies zijn over de uitvoering door het bestuur van het ondersteuningsplan en de bereikte resultaten. (artikel 3,3 eerste lid, tweede lid sub b, c en e, en zesde lid, WVO 2020, en artikel 3, sub f, Rjo)</p>	Het bestuur zorgt ervoor dat de verantwoording door de intern toezichhouder over de genoemde punten voortaan wordt opgenomen in het bestuursverslag, zoals voorgeschreven is in de WVO 2020.	Wij gaan ervan uit dat het bestuur het herstel pleegt en komen hier niet actief op terug.

De reden dat wij het herstel overlaten aan het bestuur is dat we constateren dat het bestuur op dit moment in staat is de kwaliteit van de uitvoering van zijn taken voldoende te waarborgen.

3. Resultaten onderzoek opdc SWV Fultura

In dit hoofdstuk geven wij de oordelen en de resultaten van ons onderzoek bij het orthopedagogisch-didactisch centrum.

Op 11 januari 2024 voerden wij een gesprek met de directie over het opdc in het kader van een vierjaarlijks onderzoek. Omdat we de onderwijskwaliteit op het opdc tijdens het risico-onderzoek van 2023 beoordeelden, beperken we ons nu tot het onderzoeken of het bestuur de in 2023 geconstateerde tekortkomingen heeft weggenomen.

Conclusie

In onderstaande tabellen staan de oordelen samengevat, gevolgd door een toelichting.

Wij beoordelen de kwaliteit op de standaarden SKA1. Visie, ambities en doelen en SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog als voldoende. Ook beoordelen wij het herstel onder de standaard VS1. Veiligheid als gepleegd.

3.1. Veiligheid en schoolklimaat

VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT	O	V	G
VS1 Veiligheid		●	

VS1 Veiligheid

We beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Hierbij baseren wij ons op het risico-onderzoek van 2023, en constateren we dat de directie het in 2023 opgelegde herstel heeft gepleegd.

De directie van het opdc stelde een anti-pest coördinator aan als vast aanspreekpunt voor ouders en leerlingen in geval van pesten en die het beleid tegen pesten coördineert. Hiermee voldoet het bestuur aan de herstelopdracht die we in 2023 gaven.

Verder is het opdc gestart met het afnemen van de sociale veiligheidsmonitor onder leerlingen. Elke leerling wordt na acht weken gevraagd de monitor in te vullen omdat leerlingen hier slechts tijdelijk zijn geplaatst en de directie toch een zo goed mogelijk beeld wil krijgen over de ervaren veiligheid van leerlingen. Omdat drie leerlingen in de meting aangaven onveiligheid te ervaren, krijgen alle leerlingen in het vervolg ook een weerbaarheidstraining op het opdc. Zo benut de directie de metingen voor verbetering van de veiligheid

voor leerlingen.

3.2. Sturen, kwaliteitszorg en ambitie

STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
SKA1 Visie, ambities en doelen		•	
SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		•	

SKA1. Visie, ambities en doelen en SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaarden als Voldoende. Het opdc stelde een schoolplan 2023-2027 op en voert kwaliteitszorg uit met betrekking tot de onderwijskwaliteit en de functie van het opdc. Ook voert de directie dialogen met het team, leerlingen, het bestuur en de verwijzende scholen.

Nu door het bestuur duidelijke keuzes zijn gemaakt over de rol en inrichting van het opdc, zijn op het opdc ook de eerste stappen gezet voor visie en sturing op onderwijskwaliteit. Daar kunnen nog verdere stappen in worden gezet.

Na het risico-onderzoek in 2023 stelde de directie een medewerker aan die de schoolleidersopleiding doet en die op het opdc het geleerde in de praktijk brengt. Deze schoolleider in opleiding stelde het schoolplan voor het opdc op met daarin de missie en visie, het onderwijskundig beleid, personeelsbeleid en kwaliteitsbeleid. Hierin komen bijvoorbeeld ook beleid over kwaliteitszorg, veiligheid en pedagogisch-didactisch handelen. Het beleid over het pedagogisch-didactisch handelen verdient nog een verdere uitwerking, zodat de leraren goed weten wat er van hun leskwaliteit wordt verwacht en zodat de directie daar ook gericht op kan sturen. Wel constateren we dat het beleid dat er al wel is, ook wordt benut voor het monitoren van de kwaliteit van de uitvoering en het gericht sturen op verbetering. Dat gebeurt door lesbezoeken uit te voeren aan de hand van een vastgestelde kijkwijzer en met leraren te praten over hun ontwikkelpunten, en bijvoorbeeld ook door de veiligheidsmetingen onder leerlingen te benutten voor verbeteractiviteiten. Daarbij voert de directie ook de dialoog met het team en met leerlingen om tot gedragen en goede verbetermaatregelen te komen.

Naast kwaliteitszorg met betrekking tot de onderwijskwaliteit voert het opdc ook kwaliteitszorg uit over de functie van het opdc binnen het samenwerkingsverband. Daarvoor verzamelt de directie diverse gegevens over bijvoorbeeld leerlingenstromen, plaatsingsduur en terug- of doorplaatsing. Dat verwerkt zij in een uitgebreide digitale monitor die zij ook benut voor de verantwoording aan het bestuur.

De directie verantwoordt zich aan het bestuur en voert met het bestuur een dialoog. Dat gaat over zowel de onderwijskwaliteit alsook de functie die het opdc binnen het samenwerkingsverband vervult. Daarnaast voert de directie de dialoog met de verwijzende scholen. Hieruit komt mede de verbeterde samenwerking tussen de scholen en het opdc voort over bijvoorbeeld het aanleveren van schoolwerk en het monitoren van de ontwikkeling van leerlingen op het opdc.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband en de bestuurlijke kwaliteitszorg.

In januari 2024 heeft de Inspectie het vierjaarlijksonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek viel samen met het herstelonderzoek over het traject dat is ingezet om de naleving van de wettelijke vereisten door het bestuur en van het onderwijs op het OPDC te verbeteren.

Het bestuur is verheugd om te constateren dat de herstelopdrachten nagenoeg allemaal zijn gerealiseerd en dat de kwaliteit van het bestuur voldoende is. We zijn van ver gekomen, immers de tekortkomingen zijn reeds in 2018 geconstateerd. Met name de laatste anderhalf jaar is door de tijdelijke directie heel hard gewerkt om invulling te geven aan de herstelopdrachten en, zoals mooi verwoord in het inspectierapport, met “flair” gewerkt aan de ingezette positieve ontwikkelingen binnen en buiten het samenwerkingsverband.

Zowel ten aanzien van het ingezette beleid, kwaliteitszorg, samenwerking met de verbonden scholen op het gebied van ondersteuning, de samenwerkingsverbanden en gemeenten in de regio als de invulling van het interne toezicht dat nu meer op afstand en conform de bedoelde functiescheiding acteert, zijn de afgelopen periode enorme stappen gemaakt. In dat kader is het vertrouwenwekkend dat dit niet alleen wordt opgemerkt door de inspectie, maar ook door de bij het samenwerkingsverband betrokken stakeholders, zoals het scholenoverleg, de ondersteuningsplanraad, de mrp en het intern toezicht.

Het bestuur heeft er alle vertrouwen in dat de komende jaren verder wordt gebouwd op de fundamenten, die in de afgelopen periode zijn gelegd. Vanuit het thans bestaande scholen/expertise model zal verder invulling worden gegeven aan het realiseren van inclusiever onderwijs en een model waarin de verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van de leerlingen meer zal verschuiven naar de schoolbesturen. En mede met het oog op ontwikkelingen binnen het onderwijs in Friesland zal verdere samenwerking worden gezocht met andere samenwerkingsverbanden in de regio.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

